

בהמה משעת מסירה נקנית לשומר

אמר רבא: נעשה כאומר לו, לְקַשְׁתָּנִיב וְתִרְצָה וְתִשְׁלַמְנִי, הרי פרתי קנויה לך מעבשיו.

נעשה כאומר לו בשעה שְׁמַסְרָהּ לו. דקים להו לרבנן [שברור להם לחכמים / מקובל בידי חכמים] דניחא להו [שנוח להם] לבעלים שיהא [שיהיה] בטוח [הבעלים] בקרן, על מנת [מאשר] שיהא [שיהיה] ספק כפל העתיד לבוא של שומר! והרי היא, כמסרה לו על מנת כן שאם תיגנב וישלם לו קרן, שתהא [שתהיה] פרה קנויה לו משעה שמסרה, – נמצא למפרע כשגנב הגנב, [הפרה] של שומר היתה, דפרה [שהפרה] כבר היא [מצויה] בעולם.

מתרץ רבא: במקרה שנגנב הפיקדון (הפרה), הדבר ברור לחכמים, שרצונו של בעל הפיקדון להבטיח את עצמו שיקבל את הקרן (שווי הפרה) מאשר הספק שיקבל כפל של תשלומי הגנב, ולכן, **משעת המסירה**, מסכים בעל הפיקדון שאם תיגנב הפרה, היא תהיה קנויה לשומר משעת המסירה. (במשיכה)
נמצא: שומר שהחליט לשלם ולא להשבע, הבהמה נקנתה לו משעת המסירה, לכן הוא זוכה בקנס לכשימצא הגנב והבהמה כבר הייתה בעולם ואין כאן הקניית דבר שלא בא לעולם.

גזות וולדות לא נקנים לשומר!

מתקיף לה ר' זירא: אי הכי, אפי' גזותיה וולדותיה נמי! אלקמה תניא חוץ מגזותיה וולדותיה!?

אי הכי [אם כך]. דנמצא שהיתה [הפרה] שלו [של השומר] משעה ראשונה [משעת המסירה], יזכה [השומר] אף בגזות וולדות שהיו לה משבאה לביתו! דכיון דנגנב ורצה ושילם, נמצאת [הפרה] שלו למפרע [משעה שמסרה לו]!

תמיהת ר' זירא: אם כך, שהבהמה נקנתה לשומר משעת המסירה, אזיי מדוע שנינו: שְׁהַגְזוֹת כגון הצמר שגזז מעליהן וְהַוְלָדוֹת שנוולדו לבהמה, לא נקנות לשומר ומחזירן לבעליהן! לכאורה, גם הן צריכות להיות של השומר מכיון שנקנתה לו הפרה משעת המסירה ושייכת לו כולל הכל!?

בעל הפיקדון לא מקנה כל דבר

אלא אמר ר' זירא: נעשה כאומר לו חוץ מגזותיה וולדותיה.
וימאי פסקא? סתמא דמלתא שבחא דאתא מעלמא עביד איניש דמקני שבחא, דמגופה לא עביד איניש דמקני.

פסקא. פסקת הדבר בכל אדם, שדעתו להקנות כפל אם יבא לך ואין דעתו להקנות הולדות?

מכיון שדחה ר' זירא את העמדתו של רבא, הוא מעמיד (מבאר) אחרת את הענין: משעת המסירה מסכים בעל הפיקדון שאם תיגנב הבהמה, תהיה קנויה לשומר חוץ מהגזות והולדות, לכן הבהמה נקנית לשומר ולא הגזות והולדות. **שואלת הגמ':** מה פסק הוא? כלומר: על פי מה אתה קובע הלכות שונות בשני פרטים! שהמפקיד מקנה לשומר את קנס הכפל אבל גזות וולדות אינו מקנה?

משיבה הגמ': כך הוא סתמו של דבר: שבח הבא למפקיד שלא מגוף הבהמה עצמה, כגון הקנס, עשוי הוא להקנות לנפקד בכדי להבטיח שיקבל את תשלום הפיקדון – אבל שבח הבא מגוף הבהמה, כגון הגזות והולדות אינו עשוי להקנות.

סיכום הדעות: נעשה כאומר לו לכשתגנב ותרצה לשלם:

ר' זירא	רבא	
נעשה כאומר לו חוץ מגזזותיה ונלדותיה.	פרתי קנויה לך משעת מסירה.	העמדתו
מדוע פסקת כך? שבח חיצוני מקנה - שבח מהבהמה אינו מקנה.	למה שנינו: חוץ מגיזותיה וולדותיה?	שאלה

שילם הנפקד ולא רצה להשבע ואחר כך נמצא הגנב, קנה הנפקד כל שבח הבא מעלמא אבל לא שבח הבא מגוף הבהמה. [שו"ע ח"מ סימן רצה, ב בהג"ה]

ביאורי מילים

- מתקיף לה - מתקיף אותה.
- אלקמה תניא - לקמה שנינו.
- אי הכי... - אם כך...
- ומאי פסקא? - מה פסק הוא?
- נמי - גם.
- סתמא דמלתא - סתמו של דבר.
- שבחא דאתא מעלמא - שבח שבא מבחוץ.
- דמגופה - שמגופה (מגוף הבהמה).
- עביד איניש - עושה (רוצה) האיש.
- לא עביד איניש דמקני - לא עושה (רוצה) האיש שלהקנות (לזכות).
- דמקני שבחא - שמזכה את השבח.

הפניות: ספר תרגול: עמ' 16